

Porozumienie
dla Bezpieczeństwa
w Budownictwie

STANDARD BHP

18.4

OSOBISTE – SPRZĘT I OCHRONY INDYWIDUALNE

Standard ten zawiera minimum wymagań, jakie należy spełnić w zakresie bezpieczeństwa pracy podczas stosowania sprzętu i ochron indywidualnych.

W przypadku pytań lub wątpliwości skontaktuj się z najbliższym specjalistą BHP.

Standard ten:

- zawiera wymagania wynikające z prawa i norm polskich oraz wewnętrznych uregulowań Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie,
- jest obligatoryjny dla wszystkich jednostek Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie,
- pomaga zapewnić bezpieczne i skuteczne praktyki podczas prac.

UWAGA

Środki ochrony indywidualnej powinny być stosowane w sytuacjach, kiedy nie można uniknąć zagrożeń lub nie można ich wystarczająco ograniczyć za pomocą środków ochrony zbiorowej lub odpowiedniej organizacji pracy. Zgodnie z obowiązującym prawem, przestrzeganie przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy jest podstawowym obowiązkiem pracownika. Pracownik w szczególności jest zobowiązany stosować środki ochrony zbiorowej, a także używać przydzielonych środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, zgodnie z ich przeznaczeniem.

A. WSTĘP

1. Przez środki ochrony indywidualnej rozumie się środki noszone bądź trzymane przez pracownika w celu jego ochrony przed jednym lub większą liczbą zagrożeń.
2. Aby zapewnić wystarczającą i skuteczną ochronę, środki ochrony indywidualnej powinny:
  - być dobrane do zagrożenia oraz uwzględniać warunki pracy na danym stanowisku,
  - uwzględniać wymagania ergonomii oraz w możliwie minimalnym stopniu powodować niedogodności związane z ich noszeniem (masa, gabaryty, regulacja, rozmiary),
  - w przypadku występowania więcej niż jednego zagrożenia i konieczności jednoczesnego stosowania kilku środków ochrony indywidualnej dać się dopasować względem siebie bez zmniejszenia ich właściwości ochronnych,
  - być dopasowane do użytkownika – po wykonaniu odpowiednich regulacji,
  - być stosowane zgodnie z przeznaczeniem i wymogami opisanymi w instrukcji opracowanej dokładnie i zrozumiale (w języku polskim), zgodnie z wymogami rozporządzenia.
3. Warunki stosowania środków ochrony indywidualnej powinny być określone w Instrukcji Bezpiecznego Wykonywania Robót (IBWR).
4. Instrukcje użytkowania środków ochrony indywidualnej i IBWR powinny być dostępne dla pracowników.
5. Pracownik powinien być przeszkolony w zakresie zastosowania, użytkowania i konserwacji środków ochrony indywidualnej.

6. Środki ochrony indywidualnej powinny:
  - posiadać oznakowanie CE oraz deklarację zgodności WE (Rys. 1),
  - w przypadku środków zabezpieczających przed upadkiem z wysokości posiadać ocenę typu WE, dokonaną przez jednostkę notyfikowaną,
  - posiadać deklarację zgodności, w której producent zaświadcza, iż dany środek został wykonany zgodnie z wymogami dyrektywy i odpowiednio przebadany,
  - być identyfikowalne, tzn. posiadać swoją nazwę i numer,
  - być wyeliminowane ze stosowania, jeżeli w wyniku użytkowania znaki identyfikacyjne zostały zatarte,
  - być ewidencjonowane, czyli posiadać „Kartę użytkowania sprzętu”, z określonym numerem identyfikacyjnym środka ochrony, danymi użytkownika, datą wydania oraz polami kontroli okresowej.
7. Środki ochrony indywidualnej powinny być kontrolowane przez użytkownika przed każdym użyciem, a także okresowo przez osobę upoważnioną, zgodnie z wymogami instrukcji z wpisem w „Karcie użytkowania sprzętu”.
8. Każdy środek ochrony indywidualnej posiada datę ważności, po przekroczeniu której należy sprzęt wyeliminować z użytkowania.
9. Jeżeli sprzęt zabezpieczający przed upadkiem z wysokości powstrzymał upadek lub nastąpiło jego uszkodzenie, jego okres ważności może ulec skróceniu.
10. Środki ochrony indywidualnej należy przechowywać i konserwować zgodnie z instrukcją producenta.
11. W przypadku występowania więcej niż jednego zagrożenia i konieczności jednoczesnego stosowania kilku rodzajów środków ochrony indywidualnej, środki te powinny dać się dopasować względem siebie, bez zmniejszenia ich właściwości ochronnych (Rys. 2).
12. W zależności od stopnia zagrożenia, częstości narażenia na zagrożenie, cech stanowiska pracy i skuteczności działania środków ochrony indywidualnej, pracodawca powinien określić warunki stosowania środków ochrony indywidualnej, a w szczególności czas i przypadki, w których powinny być użyte.
13. Środki ochrony indywidualnej powinny być przeznaczone do osobistego użytku.
14. W wyjątkowych przypadkach środek ochrony indywidualnej może być używany przez więcej niż jedną osobę, o ile zastosowano działania wykluczające niepożądany wpływ takiego użytkowania na zdrowie lub higienę użytkowników.
15. Środki ochrony indywidualnej powinny być stosowane zgodnie ze swoim przeznaczeniem i instrukcją przekazaną przez pracodawcę, z wyjątkiem szczególnych i wyjątkowych sytuacji.
16. W razie potrzeby, w celu zapewnienia właściwego użytkowania środków ochrony indywidualnej, pracodawca powinien zorganizować pokazy używania tych środków.
17. Instrukcja stosowania środków ochrony indywidualnej powinna być zrozumiała dla pracowników oraz powinna określać sposoby użycia, kontroli i konserwacji tych środków.
18. Przed nabyciem środków ochrony indywidualnej pracodawca powinien ocenić, czy środki, które zamierza zastosować, spełniają określone wymagania. Powyższa ocena powinna obejmować:
  - analizę i ocenę zagrożeń, których nie można wyeliminować lub ograniczyć innymi metodami niż poprzez stosowanie środków ochrony indywidualnej,
  - określenie cech, jakie muszą posiadać środki ochrony indywidualnej, aby skutecznie chroniły przed zagrożeniami, o których mowa powyżej, uwzględniając wszelkie ryzyko, jakie mogą stwarzać te środki same z siebie,
  - porównanie cech dostępnych na rynku środków ochrony indywidualnej z cechami, o których mowa w dwóch poprzednich podpunktach.

Rys. 1. Oznakowanie certyfikatu zgodności WE

Rys. 2. Użytkowanie wielu środków ochrony indywidualnej jednocześnie

19. Ocena środka ochrony indywidualnej powinna być ponawiana w sytuacji wystąpienia zmian w zakresie któregośkolwiek z elementów oceny opisanej w punkcie A18.

B. PODZIAŁ ŚRODKÓW OCHRONY INDYWIDUALNEJ

1. Podziału środków ochrony indywidualnej dokonuje się zgodnie z ich przeznaczeniem.
2. Środki ochrony indywidualnej dzielimy na:
  - odzież ochronną (Rys. 3),
  - środki ochrony kończyn dolnych (Rys. 4),
  - środki ochrony kończyn górnych (Rys. 5),
  - środki ochrony głowy (Rys. 6),
  - środki ochrony twarzy i oczu (Rys. 7),
  - środki ochrony słuchu (Rys. 8),
  - środki ochrony układu oddechowego (Rys. 9),
  - środki chroniące przed upadkiem z wysokości (Rys. 10),
  - środki izolujące cały organizm (Rys. 11).
3. Zagrożenia, w związku z występowaniem których wymagane jest stosowanie środków ochrony indywidualnej, zawarto w Tabeli 2 (Rys. 13).
4. Rodzaje prac, w związku z którymi wymagane jest stosowanie środków ochrony indywidualnej, zawarto w Tabeli 3 (Rys. 14).

Rys. 3. Odzież ochronna

C. OZNAKOWANIE ŚRODKÓW OCHRONY INDYWIDUALNEJ

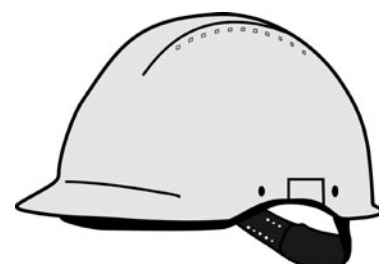
1. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, producent umieszcza oznakowanie CE na środkach ochrony indywidualnej, które spełniają zasadnicze wymagania określone w rozporządzeniu oraz zostały poddane procedurom oceny zgodności.
2. Oznakowanie CE powinno być umieszczone na każdym egzemplarzu środka ochrony indywidualnej w sposób widoczny, czytelny i odporny na zatarcia w trakcie użytkowania. W sytuacjach koniecznych dopuszcza się umieszczenie oznakowania CE na opakowaniu środka.
3. Do każdego wprowadzanego do obrotu środka ochrony indywidualnej powinna być dołączona instrukcja, opracowana w języku polskim i uwzględniająca:
  - nazwę i adres producenta lub upoważnionego przedstawiciela,
  - sposób przechowywania, używania, czyszczenia, konserwacji, obsługi i dezynfekcji środka,
  - zalecane przez producenta środki czyszczące, konserwujące i dezynfekcyjne,
  - skuteczność ochrony wynikającej z badań technicznych,
  - odpowiednie dodatkowe wyposażenie,
  - klasę ochrony dla różnych poziomów zagrożeń i informacje o związanych z nią ograniczeniach używania środków,
  - rodzaj opakowania właściwy do bezpiecznego transportu środka,
  - datę ważności lub okres trwałości środków i ich określonych części składowych,
  - nazwę, adres i numer identyfikacyjny jednostki notyfikacyjnej, uczestniczącej w procesie oceny zgodności (jeżeli dotyczy).

Rys. 4. Obuwie ochronne

Rys. 5. Rękawice ochronne

Rys. 6. Hełm ochronny

Lp.	Rodzaje środków ochrony indywidualnej	
1	2	3
1.	Odzież ochronna	ubrania kombinezony kurtki, bluzy kamizelki spodnie fartuchy fartuchy przednie płaszczce peleryny ochraniacze barku ochraniacze klatki piersiowej ochraniacze brzucha ochraniacze pośladków osłony tułowia osłony głowy i karku kamizelki ostrzegawcze kurtki ostrzegawcze spodnie ostrzegawcze narzutki ostrzegawcze inne rodzaje odzieży ochronnej
2.	Środki ochrony głowy	hełmy ochronne hełmy ochronne z wyposażeniem dodatkowym czapki czepki i stożki kapelusze kaptury berety chustki inne nakrycia głowy
3.	Środki ochrony kończyn górnych	rękawice ochronne ochraniacze palców ochraniacze dłoni ochraniacze nadgarstka ochraniacze nadgarstka i przedramienia ochraniacze łokcia ochraniacze przedramienia i ramienia inne środki ochrony rąk
4.	Środki ochrony kończyn dolnych	buty półbuty trzewiki saperki półsaperki kalosze sandały tropy ochraniacze stopy ochraniacze golenia ochraniacze kolana ochraniacze uda getry inne środki ochrony nóg

Rys. 12. Podział środków ochrony indywidualnej

Lp.	Rodzaje środków ochrony indywidualnej	
1	2	3
5.	Środki ochrony twarzy i oczu	okulary gogle osłony twarzy, w tym półosłony i przyłbice tarcze inne środki ochrony twarzy i oczu
6.	Środki ochrony słuchu	wkładki przeciwhałasowe nauszniki przeciwhałasowe hełmy przeciwhałasowe inne środki ochrony słuchu
7.	Środki ochrony układu oddechowego	sprzęt oczyszczający do pracy ciągłej, w tym filtrujący, pochłaniający i filtrująco-pochłaniający sprzęt izolujący do pracy ciągłej, w tym autonomiczny i stacjonarny sprzęt uciezkowy oczyszczający, w tym pochłaniacze i filtropochłaniacze sprzęt uciezkowy izolujący, w tym aparaty powietrzne butlowe i regeneracyjne inne rodzaje sprzętu ochrony układu oddechowego
8.	Środki izolujące cały organizm	środki z doprowadzeniem powietrza środki umożliwiające stosowanie izolującego sprzętu ochrony układu oddechowego środki umożliwiające doprowadzenie powietrza lub stosowanie sprzętu ochrony układu oddechowego
9.	Środki ochrony przed upadkiem z wysokości	uprząże, w tym szelki bezpieczeństwa i pasy biodrowe linki bezpieczeństwa amortyzatory urządzenia samohamowne inne środki chroniące przed upadkiem z wysokości
10.	Dermatologiczne środki ochrony skóry	środki osłaniające skórę – kremy, pasty, maści środki oczyszczające skórę środki regenerujące skórę

Rys. 7. Okulary ochronne

Rys. 8. Ochronniki słuchu

Rys. 9. Półmaska z pochłaniaczami

Rys. 10. Szelki bezpieczeństwa

Zagrożenia			Najczęściej zagrożone części ciała											
			Głowa					Kończyny górne		Kończyny dolne		Inne		
			Czaszka	Twarz	Oczy	Narząd słuchu	Drogi oddechowe	Dłonie	Ręce	Stopy	Nogi	Skóra	Tułów, w tym brzuch	Drogi rodne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Fizyczne	Mechaniczne	Upadki z wysokości	X				X	X		X				
		Wybuchy, uderzenia, wstrząsy, zgniecenia	X			X	X	X	X	X	X	X		
		Przekłucia, przecięcia, otarcia		X	X			X	X	X	X	X	X	
		Poślizgnięcia, upadki						X		X	X			
		Drgania (wibracja)						X	X	X				
	Termiczne	Wysoka temperatura, ogień		X	X		X	X	X	X	X	X		
		Zimno		X		X	X		X		X			
	Elektryczne		X	X			X		X		X			
	Promieniowanie	Jonizujące		X	X		X		X			X	X	
		Niejonizujące		X	X		X				X			
Hałas					X									
Chemiczne	Aerozole	Pyły, włókna			X	X					X			
		Dymy			X	X								
		Mgła		X	X		X	X						
	Płyny	Zanurzenie					X		X	X				
		Chłapanie, pryskanie		X	X		X	X	X	X	X	X		
	Gazy, pary			X	X		X							
Biologiczne	Szkodliwe bakterie			X	X		X	X	X	X	X			
	Szkodliwe wirusy						X	X	X	X	X			
	Grzyby				X		X		X	X	X			
	Biologiczne antygeny inne niż mikroorganizmy										X			
	Pierwotniaki i zwierzęta bezkręgowce						X				X			

Rys. 13. Zagrożenia, w związku z występowaniem których wymagane jest stosowanie środków ochrony indywidualnej

Rys. 11. Kombinezon izolacyjny

Lp.	Rodzaje środków ochrony indywidualnej	Rodzaje prac, przy których wymagane jest stosowanie środków ochrony indywidualnej
1	2	3
1.	Odzież ochronna	<p>Prace w narażeniu na działanie wody, czynników chemicznych, pyłowych, mechanicznych i biologicznych oraz wysokiej i niskiej temperatury – stwarzające ryzyko dla zdrowia lub bezpieczeństwa pracowników, w tym w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) prace w narażeniu na działanie szkodliwych dla zdrowia substancji chemicznych i biologicznych oraz pyłów, b) prace w narażeniu na działanie substancji rakotwórczych, c) prace w kanałach ściekowych, rowach, podziemnych, kryptach, studzienkach, cysternach, kadziach, zbiornikach lub innych podobnych miejscach – w narażeniu na kontakt z wilgotnymi lub mokrymi ściankami, d) prace na zewnątrz pomieszczeń – w narażeniu na deszcz lub chłód, e) prace w pomieszczeniach o bardzo niskiej temperaturze, w tym w komorach chłodniczych, f) przenoszenie ładunków o wysokiej temperaturze lub przebywanie w ich pobliżu oraz prace w wysokiej temperaturze (pochodzenia technologicznego), g) spawanie, kucie oraz odlewianie metali, h) prace stwarzające ryzyko zapalenia odzieży od płomienia, gorących odprysków metali lub żużła, i) prace w kontakcie z przedmiotami o szorstkich powierzchniach, ostrych krawędziach i inne stwarzające ryzyko urazu, j) oczyszczanie odlewów, piaskowanie albo śrutowanie wyrobów, k) prace narażające na zamoczenie ciała lub przesiąknięcie odzieży w wyniku stosowania wody, roztworów, kąpeli, mas ciekłych, olei, tłuszczów lub innych substancji płynnych, wilgotnych, oleistych lub tłustych, l) prace w narażeniu na zanieczyszczenie ciała substancjami podatnymi na gnicie lub zainfekowanymi albo odpadami, w tym w zakładach oczyszczania miasta, zakładach zajmujących się opróżnianiem szamb lub zbiorników na gnojówkę, w laboratoriach biologicznych, w ubojniach, rzeźniach, wytwórniach konserw mięsnych lub rybnych, zakładach przetwórstwa podrobów i wszelkie inne prace, przy których istnieje ryzyko podobnych zanieczyszczeń, ł) prace, podczas których pracownicy muszą być dobrze widoczni, w tym wykonywane na torach kolejowych, w miejscach o wzmożonym ruchu pojazdów, w transporcie dołowym kopalń i w transporcie wewnątrzzakładowym.
2.	Środki ochrony głowy 1) hełmy ochronne	<p>Prace narażające pracowników na urazy głowy, w tym w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) prace budowlane, zwłaszcza na rusztowaniach i w ich sąsiedztwie, przy wznoszeniu i demontażu szalowania, przy rozbiórkach obiektów budowlanych, prace montażowe i instalacyjne, b) prace na mostach, konstrukcjach stalowych, masztach, wieżach, stalowych konstrukcjach hydraulicznych, wielkich piecach, w stalowniach, walcowniach, dużych zbiornikach i rurociągach, stacjach energetycznych, prace remontowo-montażowe przy kotłach i ich instalacjach, c) prace ziemne i skalne, prace w wykopach, rowach, szybach i tunelach, d) prace w podziemnych wyrobiskach, kopalniach odkrywkowych, przy wydobywaniu węgla i innych surowców mineralnych, e) prace z materiałami wybuchowymi, f) prace przy wielkich piecach, w zakładach przeróbki rud, kuźniach i odlewniach metali, g) prace w sąsiedztwie urządzeń do podnoszenia, dźwigów i przenośników, h) prace przy piecach przemysłowych, i) prace w stocznjach okrętowych, j) prace manewrowe na kolei.

Lp.	Rodzaje środków ochrony indywidualnej	Rodzaje prac, przy których wymagane jest stosowanie środków ochrony indywidualnej
1	2	3
2.	2) nakrycia głowy	<p>Prace stwarzające ryzyko pochycenia włosów, zamoczenia głowy lub zanieczyszczenia substancjami i materiałami toksycznymi, drażniącymi, żrącymi, podatnymi na gnicie lub mogącymi być źródłem infekcji oraz wykonywane w warunkach niskiej i wysokiej temperatury, a w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) prace w narażeniu na działanie pyłów toksycznych albo substancji żrących lub drażniących, b) przenoszenie, na głowie lub ramionach, półtuszy zwierzęcych, skór lub innych produktów podatnych na gnicie, pochodzących z uboju zwierząt, paczek z niezdezynfekowanymi kawałkami materiału lub substancji pochodzenia zwierzęcego (nawet jeśli są suche) mogących być źródłem infekcji (w tym worki z kośćmi lub porożem, paczki zawierające włosie, wełnę, skóry), c) prace w kanałach ściekowych, rowach, podziemnych kryptach, studzienkach, cysternach, kadziach, zbiornikach lub innych podobnych miejscach, zanieczyszczonych osadami albo odpadami z jakichkolwiek substancji lub opanowanych przez robactwo, d) prace na zewnątrz pomieszczeń – w narażeniu na deszcz albo działanie niskiej lub wysokiej temperatury, e) prace w komorach chłodniczych, f) prace, przy których włosy pracowników są narażone na wciągnięcie przez ruchome części maszyn lub urządzeń mechanicznych, g) prace w narażeniu na działanie substancji rakotwórczych.
3.	Środki ochrony kończyn dolnych	<p>Prace stwarzające ryzyko urazów kończyn dolnych (w tym oparzenia), ich zamoczenia lub zanieczyszczenia substancjami i materiałami toksycznymi, drażniącymi, żrącymi, podatnymi na gnicie lub mogącymi być źródłem infekcji oraz wykonywane w warunkach niskiej lub wysokiej temperatury, a w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) prace przy rozbiórce, prace budowlane, prace przy wznoszeniu rusztowań, prace przy deskowaniu lub zdejmowaniu deskowania konstrukcji betonowych oraz inne prace na budowie w narażeniu na zranienie stóp przez gwoździe lub ostre przedmioty, b) prace na mostach, konstrukcjach stalowych, masztach, wieżach i dźwigach, c) prace przy wielkich piecach, w stalowniach, walcowniach, stacjach energetycznych, dużych zbiornikach i rurociągach, d) prace w kopalniach odkrywkowych, przy wydobywaniu węgla, przy wybieraniu i obróbce materiałów skalnych, e) oczyszczanie odlewów lub piaskowanie albo śrutowanie jakichkolwiek przedmiotów, f) prace w kuźniach lub przy odlewaniu stopionych metali, g) prace w narażeniu na kontakt nóg z bardzo gorącymi lub bardzo zimnymi materiałami, h) prace w komorach chłodniczych, i) prace przy wytwarzaniu i obróbce szkła płaskiego i szklanych pojemników, j) prace formierskie podczas produkcji wyrobów ceramicznych i materiałów budowlanych, k) prace remontowe i renowacyjne, l) prace w stocznjach, prace manewrowe na kolei, ł) transport i magazynowanie ciężkich elementów, których upadek na stopę może spowodować jej zranienie, m) prace w narażeniu na ryzyko upadku z wysokości na skutek ześlizgnięcia, w tym prace na dachu, n) prace z użyciem pilarki łańcuchowej, w tym przycinanie i ścinanie drzew, o) prace w kanałach ściekowych, rowach, podziemnych kryptach, studzienkach, cysternach, kadziach, zbiornikach, stawach, ciekach wodnych lub innych podobnych miejscach zawierających ciecze lub błoto, p) prace, przy których możliwe jest wylanie lub wyciek cieczy, w narażeniu na zamoczenie stóp przez te ciecze, w tym w pływalniach lub myjniach, q) prace w narażeniu na zanieczyszczenie stóp substancjami toksycznymi, żrącymi lub drażniącymi, r) prace w narażeniu na zanieczyszczenie stóp substancjami organicznymi podatnymi na gnicie lub odpadami.

Lp.	Rodzaje środków ochrony indywidualnej	Rodzaje prac, przy których wymagane jest stosowanie środków ochrony indywidualnej
1	2	3
4.	Środki ochrony kończyn górnych	<p>Prace stwarzające ryzyko urazów rąk (związanych również z działaniem wysokiej temperatury, wibracji oraz substancji chemicznych), prace w kontakcie z wodą, substancjami toksycznymi, żrącymi lub drażniącymi, z materiałami podatnymi na gnicie i innymi mogącymi być źródłem infekcji oraz prace w niskiej temperaturze, w tym w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> prace z użyciem przedmiotów lub materiałów ostrych, tnących, kłujących, parzących lub szczególnie chropowatych albo inne narażające na uszkodzenia rąk, z wyłączeniem prac przy obsłudze maszyn, przy których istnieje niebezpieczeństwo wciągnięcia rękawicy, spawanie lub cięcie metali przy pomocy łuku elektrycznego i wszelkie inne czynności wymagające użycia lamp łukowych lub też innych źródeł promieniowania ultrafioletowego, oczyszczanie odlewów lub piaskowanie albo śrutowanie jakichkolwiek przedmiotów, lub też odlewanie stopionych metali, prace, przy których przedramiona są narażone na poranienie lub rozpryskiwanie materiałów żarzących się, cięcie mięsa i usuwanie kości za pomocą noży, przenoszenie ładunków o wysokiej temperaturze, prace narażające pracowników na działanie substancji chemicznych i biologicznych niebezpiecznych dla zdrowia, prace, przy których ręce pracowników narażone są na kontakt z substancjami toksycznymi, żrącymi lub drażniącymi, prace w narażeniu na działanie substancji rakotwórczych, prace, przy których ręce pracowników są narażone na kontakt z zainfekowanymi zwierzętami lub padliną, szczątkami zwierząt lub substancjami pochodzenia zwierzęcego nienadającymi się do spożycia, w tym w miejscach przeznaczonych do rozbioru półtuszy zwierzęcych i laboratoriach biologicznych, prace w kontakcie ze zwłokami lub z substancjami z nich pochodzącymi, prace przy ściekach i innych instalacjach kanalizacyjnych oraz czynności związane z ręcznym czyszczeniem rur i zbiorników lub inne czynności wymagające kontaktu rąk ze ściekami, prace w kontakcie z brudną bielizną lub brudną odzieżą, szmatami i starymi, niezdezynfekowanymi ubraniami, śmieciami, wszelkie prace, podczas których ręce są narażone na kontakt z substancjami mogącymi zawierać zarazki, prace w komorach chłodniczych.
5.	Środki ochrony twarzy i oczu	<p>Prace, przy których twarz lub oczy pracowników są narażone na urazy albo podrażnienia w wyniku działania czynników niebezpiecznych i szkodliwych dla zdrowia, w tym w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> prace, przy których oczy są narażone na kontakt z substancjami o wyraźnym działaniu drażniącym wzrok, jak pył paku, pył węglowy i inne cząsteczki lub opary substancji żrących, spawanie lub cięcie metali przy pomocy palnika lub łuku elektrycznego, prace z laserami, obserwowanie intensywnych punktów świetlnych, w tym wnętrza pieca lub substancji silnie rozżarzonych, takich jak roztopiona stal albo szkło, prace wymagające zastosowania promieni podczerwonych lub wywołujące intensywne promieniowanie cieplne, prace wymagające użycia lamp łukowych lub innych źródeł promieniowania ultrafioletowego, szlifowanie na sucho, oczyszczanie lub usuwanie kamienia kotłowego przy użyciu młota oraz inne prace powodujące rozpryskiwanie mogących przedostać się do oczu ostrych cząsteczek, stopionych metali lub żrących płynów, prace przy maszynach do obróbki skrawaniem materiału, podczas której powstają wióry odpryskowe, prace w narażeniu na działanie substancji rakotwórczych, prace przy rozpylaniu płynów, prace z kwasami i roztworami żrącymi, środkami odkażającymi i substancjami do usuwania korozji.

Lp.	Rodzaje środków ochrony indywidualnej	Rodzaje prac, przy których wymagane jest stosowanie środków ochrony indywidualnej
1	2	3
6.	Środki ochrony układu oddechowego	Prace w warunkach ryzyka narażenia na nadmierne zanieczyszczenie powietrza czynnikami szkodliwymi lub w warunkach niedoboru tlenu w powietrzu, w tym w szczególności: a) prace w zbiornikach, w ograniczonym obszarze i w gazowych piecach przemysłowych, gdzie może występować szkodliwy gaz lub niedobór tlenu, b) prace w narażeniu na wdychanie szkodliwych pyłów, gazów, par lub dymu, c) prace w sąsiedztwie otworów spustowych wielkich pieców, gdzie mogą występować opary metali ciężkich, d) prace w sąsiedztwie konwerterów gazowych i przewodów gazowych wielkich pieców, e) prace przy wykładaniu pieców i kadzi, gdzie może występować zapylenie, f) prace w chłodniach, gdzie istnieje niebezpieczeństwo wycieku czynnika chłodniczego, g) prace w szybach, kanałach ściekowych i innych obiektach podziemnych połączonych kanałami, h) prace w narażeniu na działanie substancji rakotwórczych.
7.	Środki ochrony słuchu	Prace w warunkach, w których poziom hałasu przekracza najwyższe dopuszczalne natężenie, w tym w szczególności: a) prace przy obsłudze pras do metalu, b) prace przy użyciu narzędzi pneumatycznych, c) prace obsługi naziemnej na lotniskach, d) prace przy wbijaniu pali, e) cięcie drewna przy użyciu pilarki tarczowej lub pilarki z piłą łańcuchową.
8.	Środki ochrony przed upadkiem z wysokości	Prace wykonywane w warunkach narażających na upadek z wysokości, w tym w szczególności: a) prace na rusztowaniach, b) montaż elementów prefabrykowanych, c) prace na masztach, słupach, d) prace w kabinach wysokich dźwigów, e) prace w wysoko położonych kabinach urządzeń magazynowych, f) prace na wieżach wiertniczych, masztach, czworonogach i trójnogach, g) prace w szybach i kanałach ściekowych.
9.	Dermatologiczne środki ochrony indywidualnej	Prace narażające na podrażnienia skóry, w tym w szczególności: a) prace w narażeniu na działanie pyłu paku albo innych pyłów lub oparów wywierających na skórę podobne działanie drażniące, b) przetwarzanie materiałów powlekanych, c) garbowanie skóry, d) prace w narażeniu na wdychanie chromianów, dwuchromianów alkalicznych, kwasu chromowego lub innych substancji żrących lub drażniących, wpływających na owrzodzenia lub perforację przegrody nosowej.

Rys. 14. Rodzaje prac, w związku z którymi wymagane jest stosowanie środków ochrony indywidualnej

D. PRZEGLĄDY ŚRODKÓW OCHRONY INDYWIDUALNEJ

- Przeeglądy okresowe sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości należy wykonywać zgodnie ze wskazówkami zawartymi w instrukcjach użytkownika poszczególnych elementów sprzętu spełniającego wymagania normy zharmonizowanej „PN-EN 365 Środki ochrony indywidualnej chroniące przed upadkiem z wysokości. Ogólne wymagania dotyczące instrukcji użytkownika, konserwacji, badań okresowych, napraw, znakowania i pakowania”.
- Środki ochrony indywidualnej dostarczane pracownikom do stosowania muszą być poddawane okresowym kontrolom. Przeprowadza je autoryzowany przez producenta serwis, co wynika z obowiązujących przepisów.
- Obecnie funkcjonuje najczęściej 12-miesięczny czas użytkowania środków ochrony indywidualnej (pomiędzy kolejnymi przeglądami okresowymi), jeżeli nie stanowi inaczej instrukcja użytkownika.